

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู

พงศธร สุกิจญาณ* รุ่งระวี สมะวรรณะ** เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์***

บทคัดย่อ

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้นจากทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ (Experiential learning) และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การสร้างความตระหนัก (Awareness) ขั้นที่ 2 การสร้างเสริมความรู้ (Knowledge and Enhancement) ขั้นที่ 3 การสร้างสรรค์ผลงาน (Creativity) ขั้นที่ 4 การนำเสนอผลงาน (Presentation) และขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้และการสะท้อนกลับ (Assessment and Reflection) ซึ่งกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ จากเอกสาร ตำราทางวิชาการ สารการเรียนรู้เพศศึกษาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารการเรียนรู้เพศศึกษาในหลักสูตรปริญญาบัณฑิต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา กระบวนการมีส่วนร่วม ทักษะการสื่อสาร และผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำสำคัญ เพศศึกษา การเรียนรู้เน้นประสบการณ์ การเรียนรู้แบบร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์

* นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**อาจารย์ สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: rungrawee.sa@chula.ac.th

***ศาสตราจารย์ สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: aimutcha.w@chula.ac.th

ติดต่อผู้พิมพ์ พงศธร สุกิจญาณ E-mail: mrpongatorn.s@gmail.com มือถือ 089-7559263

วันที่รับบทความ 6 มิถุนายน 2563 วันที่แก้ไขบทความ 21 พฤษภาคม 2564 วันที่ตอบรับ 31 พฤษภาคม 2564

The Encourage Creative Thinking of Sex Education Teaching of Student Teachers

Pongsatorn Sukityarn* Rungrawee Samawathdana** Aim-utcha Wattanaburanon***

Abstract

The creative thinking of sex education's teaching of student teachers by developing and using Sex Education Instructional Model based on experimental learning theory and collaborative learning theory. In addition, this study has an effect on the academic achievement of sex education in Knowledge, Attitude, and Practice. The developed instructional model was composed of 5 stages; Awareness, Knowledge and Enhancement, Creativity, Presentation, and Assessment and Reflection. Sex education learning management will be designed; contents are analyzed from the fundamentals of sexual health education and sex education in graduate study. Furthermore, a concept of sex education, academic table and related research are considered for the creating.

Keywords : Sex Education, Experiential Learning, Collaborative Learning, Creative Thinking

* Faculty of Education, Chulalongkorn University

**Ph.d., Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: rungrawee.sa@chula.ac.th

***Prof., Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: aimutcha.w@chula.ac.th

Contract: Pongsatorn Sukityarn E-mail: mrpongsatorn.s@gmail.com Mobile: 089-7559263

Received: June 6, 2020

;Revised: May 21, 2021

;Accepted: May 31, 2021

บทนำ

ยุคศตวรรษที่ 21 หลายประเทศได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนในชาติของตนเอง เพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีโดยเห็นว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ คือ ศักยภาพของระบบการศึกษาเพื่อการส่งเสริมนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ระบบการศึกษาในหลายประเทศได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่เน้นสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 หรือ 21st Century Competencies ซึ่งเน้นให้นิสิตนักศึกษา มีทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนในอนาคต เน้นการพัฒนาคนในชาติ และกระบวนการเรียนรู้มากกว่าความรู้ เพื่อที่จะส่งเสริมให้คนในชาติมีความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ให้ความสำคัญในการพัฒนา “คน” ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ของประเทศชาติ ต้องการให้เป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม ในระบบการศึกษา ครูจึงมีบทบาทสำคัญที่จะพัฒนา “คน” ให้มีคุณภาพตอบสนองยุทธศาสตร์และนโยบายของประเทศ มีศักยภาพการแข่งขันในระดับประเทศและโลก ดังนั้น สถาบันทางการศึกษาที่ผลิตครูจึงมีการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ เสริมสร้างทักษะต่างๆ ที่จำเป็นให้นิสิตนักศึกษาครูมีความพร้อมที่จะเป็นบัณฑิตและครูที่ดีมีคุณภาพในอนาคต จากปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ยังพบว่า นิสิตนักศึกษาประสบปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น ปัญหาการปฏิบัติการสอนของนิสิตฝึกสอนยังไม่ดีเท่าที่ควร นิสิตนักศึกษายังขาดทักษะในการสอน และขาดความพร้อมก่อนการสอนจริงอยู่มาก รวมทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอในสาระสำคัญของ ทักษะกระบวนการที่ต้องสอน โดยเฉพาะทักษะกระบวนการคิด การคิดแก้ไขปัญหา การคิดสร้างสรรค์ และทักษะกระบวนการทางสังคม

เพศศึกษา(Sex Education) นั้นเป็นประเด็นหัวข้อทางสุขภาพที่ควรเรียนรู้และเป็นสาระการเรียนรู้ในรายวิชาสุขศึกษาโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และการปฏิบัติ (Practice) ที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพรวมทั้งมีทักษะทางสุขภาพ (Health skills) ที่ดี (เอมอัชมา วัฒนบุรณนทร์ และปณณวิชญ์ ปิยะอร่ามวงศ์, 2561) การจะบรรลุผลดังกล่าวนี้ ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ทั้งเป็นผู้วางแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นผู้สอน (Teacher) ผู้สร้างการเรียนรู้ (Instructor) ผู้ให้คำปรึกษา (Advisor) และผู้สร้างแรงบันดาลใจและแรงจูงใจ (Inspirator and Motivator) จึงควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความคิดสร้างสรรค์ด้านสอนเพศศึกษาเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนิสิตนักศึกษาครู เนื่องจากนิสิตศึกษาครูจะเป็นบัณฑิตและครูผู้สอนเพศศึกษาในอนาคต การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครูนี้นั้นจึงได้ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้น โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ (Experiential learning)

(David Kolb, 1984) และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning) (Johnson and Johnson, 1991) ประกอบด้วย 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การสร้างความตระหนัก (Awareness) ขั้นที่ 2 การสร้างเสริมความรู้ (Knowledge and Enhancement) ขั้นที่ 3 การสร้างสรรค์ผลงาน (Creativity) ขั้นที่ 4 การนำเสนอผลงาน (Presentation) และขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้และการสะท้อนกลับ (Assessment and Reflection) ซึ่งกิจกรรมในการเรียนรู้เพศศึกษาได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ จากเอกสาร ตำราทางวิชาการ สารการเรียนรู้เพศศึกษาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารการเรียนรู้เพศศึกษาในหลักสูตรปริญญาบัณฑิต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา กระบวนการมีส่วนร่วม ทักษะการสื่อสาร และผู้เรียนเป็นสำคัญ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตนักศึกษาครูได้สร้างและพัฒนาขึ้น โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ (Experiential learning) (David Kolb, 1984) และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning) (Johnson and Johnson, 1991) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนหลักจะมีขั้นย่อย ๆ เป็นกระบวนการดำเนินการ 3 ขั้น ได้แก่ ขั้นเตรียมการ (Preparing : P) ขั้นปฏิบัติ (Doing : D) และขั้นสรุป (Summarizing : S) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างความตระหนัก (Awareness)

การสร้างความรู้ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมกับเหตุการณ์หรือกรณีศึกษาเพื่อสร้างความตระหนักแก่ผู้เรียน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้

- 1) เตรียมผู้เรียนโดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ (Preparing : P)
- 2) ทำการทดสอบก่อนเรียน (Doing : D)
- 3) ตั้งคำถามหรือประเด็นปัญหาให้ผู้เรียนคิด เพื่อสรุปหาแนวทางแก้ปัญหา (Summarizing : S)

ขั้นที่ 2 การสร้างเสริมความรู้ (Knowledge and Enhancement)

ระดมความคิดเห็นให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อนเพื่อสร้างประสบการณ์ใหม่และองค์ความรู้ใหม่ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้

- 1) เตรียมเสริมความรู้ สร้างความเข้าใจในเนื้อหาเพศศึกษา (Preparing : P)
- 2) จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่ได้ค้นคว้ามากับเพื่อน (Doing : D)
- 3) สรุปเป็นองค์ความรู้โดยสรุปคนเดียวสรุปร่วมกับเพื่อนสรุปร่วมกับผู้สอน (Summarizing : S)

ขั้นที่ 3 การสร้างสรรค์ผลงาน (Creativity)

การวางแผนแนวปฏิบัติของกลุ่มเพื่อสร้างผลงานตามที่กลุ่มมีข้อตกลงกัน ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้

- 1) เตรียมแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 4-6 คน (Preparing : P)
- 2) ร่วมกันวางแผนฝึกปฏิบัติช่วยกันสร้างสรรค์ผลงาน (Doing : D)

3) สรุปผลงานที่สร้างสรรค์ของแต่ละกลุ่ม (Summarizing : S)

ขั้นที่ 4 การนำเสนอผลงาน (Presentation)

การนำเสนอผลงาน/ชิ้นงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นและนำผลงานมาเสนอในห้องเรียน ประกอบด้วย ขั้นตอนย่อย ดังนี้

- 1) เตรียมตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน (Preparing : P)
- 2) ตัวแทนออกมานำเสนอผลงานของกลุ่ม (Doing : D)
- 3) สรุปผลงานเพื่อประยุกต์ใช้ในการสอนเพศศึกษา (Summarizing : S)

ขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้และการสะท้อนกลับ (Assessment and Reflection)

การประเมินผลการเรียนรู้และสะท้อนความคิดและการนำไปใช้โดยเพื่อน และผู้สอนประกอบด้วย ขั้นตอนย่อย ดังนี้

- 1) เตรียมประเมินผลงานการนำเสนอ และประโยชน์ที่ได้ (Preparing : P)
- 2) สะท้อนความคิดผลงาน /ชิ้นงาน (Doing : D)
- 3) สรุปผลงานเพื่อเผยแพร่ให้ผู้สนใจได้ทราบ (Summarizing : S)

ทั้งนี้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างและพัฒนาขึ้นจากทฤษฎีการจัดการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ (Experiential learning) และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องความสอดคล้อง และความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนผ่านการประเมินมาตรฐานการเรียนรู้ 5 มาตรฐาน ได้แก่ ความถูกต้อง (Accuracy Standards) ความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) ความเหมาะสม (Appropriateness Standards) ความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) ความเป็นนัยทั่วไป (Generalizability Standards) ผ่านเกณฑ์ 80/80 และมีค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness) 0.50 ขึ้นไป

หลักการของรูปแบบการเรียนรู้

การเรียนรู้เน้นประสบการณ์ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงเป็นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้

เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกัน ทำให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Attitude) และการปฏิบัติ (Practice) และความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) ในการสอนเพศศึกษา

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลได้กำหนดกรอบการวัดโดยเน้นกระบวนการคิดสร้างสรรค์ กระบวนการมีส่วนร่วมและทำงานเป็นกลุ่ม ทักษะการสื่อสารเป็นต้น ทั้งนี้เป็นการให้ความสำคัญกับการนำประสบการณ์เดิมที่ได้เรียนรู้มาแล้วสิ่งที่รู้เดิม และกิจกรรมที่สร้างประสบการณ์อันสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ของผู้เรียนในรายวิชานี้ โดยมีการวัดประเมินผลการเรียนรู้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ ด้านเจตคติ ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องเพศ แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา และแบบประเมินผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตนักศึกษา

การประเมินการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู ได้แก่ การประเมินผลรวม (Summative Assessment) ดังนี้

การประเมินผลรวม (Summative Assessment) เป็นการประเมินผู้เรียนเพื่อตรวจสอบผู้เรียนในเรื่องการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่กำหนด โดยแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ (ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ) และแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา ดังนี้

1. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านความรู้ โดยสร้างแบบทดสอบความรู้เรื่องเพศที่ครอบคลุมเนื้อหาการจัดการเรียนรู้หรือวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการวัด ซึ่งแบบทดสอบความรู้ฉบับนี้เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) แบบ 4 ตัวเลือก

2. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านเจตคติ โดยให้ผู้เรียนประเมินตามความคิดเห็นที่แท้จริงของตนเอง ซึ่งมีระดับความคิดเห็น ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ผู้เรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อคำถามข้อนั้นมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ผู้เรียนมีความคิดเห็นไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ผู้เรียนมีความคิดเห็นไม่เห็นด้วยกับข้อคำถามข้อนั้นมากที่สุด

3. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศ ด้านการปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนประเมินการปฏิบัติตน ซึ่งมีระดับปฏิบัติตน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นประจำทุกครั้ง
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อย ๆ ครั้งหรือเกือบทุกครั้ง
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยครั้งหรือนาน ๆ ครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติเลย	หมายถึง	ผู้เรียนไม่เคยปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย

4. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา โดยให้ผู้เรียนประเมินตามความคิดเห็นที่แท้จริงของตนเอง ซึ่งมีระดับความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านความคิดสร้างสรรค์ระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านความคิดสร้างสรรค์ระดับมาก
3	หมายถึง	ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านความคิดสร้างสรรค์ระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านความคิดสร้างสรรค์ระดับน้อย
1	หมายถึง	ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านความคิดสร้างสรรค์น้อยที่สุด

5. แบบประเมินผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษา โดยให้ผู้สอน ประเมินผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ซึ่งมีระดับเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

5	หมายถึง	ผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ในระดับมาก
3	หมายถึง	ผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ในระดับน้อยที่สุด

องค์ประกอบของเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ประกอบด้วยหลักการตอบสนอง ระบบสังคม และระบบสนับสนุน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการตอบสนอง คือ การกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษา ร่วมปฏิบัติกิจกรรมตลอดเวลาให้นิสิต นักศึกษาร่วมกันรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและให้นิสิตนักศึกษาร่วมกันคิดสร้างผลงาน
2. ระบบสังคม คือ การให้นิสิตนักศึกษาได้สร้างความร่วมมือกัน (Collaborative) มีการ ปฏิสัมพันธ์กัน (Relationship) และส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาทำงานเป็นทีม (Teamwork)
3. ระบบสนับสนุน คือ การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดหาสื่อ การเรียนการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นได้มากขึ้น

บทบาทผู้สอน

ผู้จัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้จะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้ คำปรึกษาแนะแนวทาง และผู้ประเมินผลการเรียนรู้ การเรียนรู้ของผู้เรียนจะดำเนินไปด้วยดีต่อเมื่อ

1. ผู้สอนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอนไม่ควรครอบงำหรือคอยบงการความคิดผู้เรียน แต่ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดตัดสินใจสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผู้สอนควรใช้เวลาที่เพียงพอแก่ผู้เรียนในการ ทำงาน ใช้สมาธิ พุดคุย จินตนาการ และเปลี่ยนประสบการณ์ ลองผิดลองถูก และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ สร้างสัมพันธ์ หรือทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่มีความสนใจคล้ายกัน
2. ผู้สอนค้นหาสิ่งที่คุณเรียนสนใจเรียนรู้ การเรียนรู้ที่กระตุ้นพลังทางความคิดมากที่สุดจะเกิดขึ้น เมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง การที่ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนรู้สิ่งที่สนใจ เขาจะเรียนรู้อย่างเต็มใจและมีความสุข ผู้สอนควรสังเกตหรือซักถามว่าผู้เรียนสนใจอยากรู้อะไร จากนั้น จัดการเรียนการสอนให้เปิดกว้าง ยืดหยุ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนหรือทำกิจกรรมที่สนใจ ผู้จัดการเรียนรู้หรือผู้สอนทำหน้าที่ ดังนี้

1. การดึงประสบการณ์ที่เหมือนหรือคล้ายออกมาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยน
2. การเติมแนวคิดข้อมูล ความรู้ภายหลังแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งผู้จัดการเรียนรู้พิจารณา เพิ่มเติมข้อมูลใหม่จากงานวิจัย หนังสือ ตำรา งานวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนมีข้อมูลประกอบการ เรียนรู้เพิ่มเติม

3. การเชื่อมโยงการเรียนรู้/การวางแผนประยุกต์ใช้ ด้วยการให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเพื่อเชื่อมการเรียนรู้ เช่น การวิเคราะห์ใบงาน กระบวนการกลุ่ม กรณีศึกษา

4. การให้ผู้เรียนเชื่อมโยงและวางแผนการนำประเด็นที่ได้จากการเรียนรู้ใหม่ไปปรับใช้กับชีวิตจริง อย่างไรก็ตาม ผู้จัดการเรียนรู้/ผู้สอนจะไม่ตัดสินถูกผิด ไม่ชี้นำแต่ใช้วิธีการตั้งคำถามชวนคิดชวนคุย และเชื่อมโยงประเด็น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้มากที่สุดในบรรยากาศที่ปลอดภัย สนุกสนาน น่าติดตาม รวมถึงสามารถเพิ่มเติมเนื้อหาข้อมูลที่สำคัญและจำเป็น เพื่อให้ผู้เรียนสนใจและบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้สำหรับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของผู้จัดการกระบวนการนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ เทคนิควิธีการตั้งคำถาม การฟัง และการถกเถียงแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เทคนิคการใช้สื่อการเรียนรู้ คลิปวิดีโอ สำหรับนำเสนอ เรื่องเพศที่ถูกต้องและเหมาะสม เป็นต้น

บทบาทผู้เรียน

การเรียนรู้ของผู้เรียนจะดำเนินไปด้วยดีต่อเมื่อ

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงมีส่วนร่วมเลือกวิธีการเรียนรู้ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการเรียนรู้ นับตั้งแต่มีส่วนร่วมตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ ร่วมออกแบบวิธีการเรียนรู้รวมถึงร่วมตัดสินใจวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

2. เผชิญปัญหาจากประสบการณ์จริง โดยธรรมชาติของผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ค้นพบและหาทางออกให้แก่ปัญหาที่เกิดขึ้นดังนั้นผู้สอนมีหน้าที่กระตุ้นธรรมชาติ ความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาผ่านการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง ซึ่งการประเมินตนเองมีความหมายและสำคัญกว่าการประเมินโดยผู้อื่น การให้ผู้เรียนร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ และประเมินการเรียนรู้ของตนเอง หมายถึงการให้ผู้เรียนร่วมกำหนดเป้าหมาย ประเมินความคืบหน้า รวมทั้งตั้งบรรทัดฐานคุณภาพผลการเรียนรู้ของตนเอง เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักรับผิดชอบตนเองอย่างแท้จริง การประเมินควรใช้วิธีการที่หลากหลายมุ่งประเมินทั้งผลงาน คุณภาพทางวิชาการ สภาพอารมณ์ผู้เรียนในการทำงาน รวมทั้งอาจประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสารเพื่อนำเสนอข้อมูลความรู้ที่ได้แก่ผู้อื่น เป็นต้น

สรุป

ความสำเร็จของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีส่วนต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาของนิสิต นักศึกษาครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศของผู้เรียน ย่อมขึ้นอยู่กับผู้สอนหรือผู้ให้ความรู้เป็นสำคัญ จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นลักษณะของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เมื่อใดที่ต้องการเรียนรู้อะไรก็ตาม ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์เดิมที่มีอยู่และเป็นประเด็นสำคัญมาก ดังนั้นภารกิจของผู้สอนจึงจำเป็นต้องสนับสนุนการ

เรียนรู้ ต้องแสวงหาวิธีการสร้างบทเรียนที่สอดคล้องกับประสบการณ์ในอดีตของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับการเรียนรู้ ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า ผู้สอนที่ดีควรใช้รูปแบบการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ และการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับผู้เรียนเป็นวิธีพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิธีการที่ง่ายที่จะสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน เพราะถ้าหากวิธีการเรียนรู้ไม่ตอบสนองความสนใจ ผู้เรียนก็จะถอนตัวออกจากกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นประสบการณ์ที่นำมาใช้ในการเรียนรู้จึงมีความสำคัญมาก ในการกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนที่ดี จะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาโดยใช้ ทฤษฎีการเรียนรู้เน้นประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอน เพศศึกษาของนิสิตนักศึกษาครู ได้รับการสนับสนุนทุนในการศึกษาวิจัยจากกองทุนรัชดาภิเษกสมโภช “ ทุนวิจัย 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ”

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- เอมอัชฌา วัฒนบุรณนัท และปณณวิชญ์ ปิยะอร่ามวงศ์. (2561). สุขศึกษากับการพัฒนาสุขภาพใน ศตวรรษที่ 21. *จุฬาลงกรณ์เวชสาร*, 62(5), 871-878.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1991). *Cooperation in the classroom*. Mississippi, MN: Interaction Book Company.
- Kolb. (1984). *Experiential learning*. USA : Prentice Hall.
- Kolb, & Lewis. (1986). *Facilitating experiential learning: Observation and reflections*. USA: Prentice Hall.
- Kolb D. (1984). *Learning Styles Model and Experiential Learning Theory*. New Jersey, NJ: Prentice Hall.